

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Волинський національний університет імені Лесі Українки  
Факультет іноземної філології  
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики**

**ЛІНГВОСЕМІОТИКА**

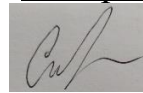
**СИЛАБУС  
вибіркової навчальної дисципліни**

|                              |                                          |
|------------------------------|------------------------------------------|
| Рівень вищої освіти          | Другий (магістерський)                   |
| Галузь знань                 | 03 Гуманітарні науки                     |
| Спеціальність                | 035 Філологія                            |
| Освітньо-професійна програма | Мова і література (французька). Переклад |

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Протокол засідання кафедри  
романських мов та інтерлінгвістики  
№ 1 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри



О. В. Станіслав

**Луцьк 2021**

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

| Найменування показників       | Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь                              | Характеристика навчальної дисципліни |
|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Форма навчання: денна         | 03 Гуманітарні науки<br>035 Філологія<br>Мова і література (французька). Переклад<br>Магістр | Вибіркова                            |
|                               |                                                                                              | Рік навчання 1                       |
|                               |                                                                                              | Семестр 2                            |
|                               |                                                                                              | Лекції 26 год.                       |
| Кількість годин/кредитів 90/3 |                                                                                              | Самостійна робота 58 год.            |
|                               |                                                                                              | Консультації 6 год.                  |
|                               |                                                                                              | Форма контролю: залік                |
|                               |                                                                                              | Мова навчання: французька            |

## 2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

|                               |                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Прізвище, ім'я та по батькові | Мамосюк Олена Сергіївна                                                                                                                                            |
| Науковий ступінь              | Кандидат філологічних наук                                                                                                                                         |
| Вчене звання                  |                                                                                                                                                                    |
| Посада                        | Старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики                                                                                                        |
| Контактна інформація          | <a href="mailto:mamosyuk@vnu.edu.ua">mamosyuk@vnu.edu.ua</a><br><a href="mailto:mamosyuk_olena@ukr.net">mamosyuk_olena@ukr.net</a><br>Корпус № 3 (А), каб. 224А    |
| Розклад занять                | <a href="https://bit.ly/3kIC98I">https://bit.ly/3kIC98I</a>                                                                                                        |
| Розклад консультацій          | Згідно з розкладом, затвердженим кафедральним протоколом. У разі необхідності запитання та звернення можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі. |

## 3. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

**Анотація курсу.** Силабус навчальної дисципліни «Лінгвосеміотика» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (французька). Переклад», спеціалізації 035.05 романські мови та літератури (переклад включно). Запропонована дисципліна вивчається у другому семестрі та входить до переліку вибіркових дисциплін на першому курсі. Курс «Лінгвосеміотика» покликаний дати студентам уявлення про те, що таке семіотика і лінгвосеміотичне дослідження. Представити лінгвосеміотику як теоретичну дисципліну, оскільки семіотичні моделі та поняття експліцитно чи імпліцитно функціонують у різних галузях при поясненні як лінгвальних, так і позалінгвальних явищ.

**Пререквізити та постреквізити.** Навчальна дисципліна має тісні зв'язки з такими курсами як «Вступ до мовознавства», «Комунікативна лінгвістика». Для оволодіння матеріалом курсу студентам необхідно мати знання з теорії мови та комунікативних аспектів мовленнєвої діяльності. Навчальна дисципліна також пов'язана з курсами «Новітні тенденції сучасної лінгвістики» і «Філософія мови». Знання з курсу дозволять студентам самостійно створювати тексти різних стилів та жанрів із використанням різних семіотичних (знакових) систем, використовувати набуті знання в науковій діяльності.

**Мета і завдання навчальної дисципліни.** Мета курсу – ознайомити студентів із

завданнями та проблематикою лінгвосеміотики, що вивчає природну мову аспекти її спільних та відмінних рис з іншими знаковими системами, використовуваними в суспільстві; представити лінгвосеміотику як теоретичну дисципліну. Загальнотеоретичні та практичні завдання курсу «Лінгвосеміотика» полягають в тому, щоб: окреслити коло основних проблем лінгвосеміотики; ознайомити студентів із семіотичним термінологічним апаратом; навчити студентів розпізнавати знакові системи в комунікативному дискурсі; розкрити специфіку та виробити навички лінгвосеміотичного аналізу текстів; продемонструвати можливості застосування знань з лінгвосеміотики на практиці (при викладанні іноземної мови; при створенні рекламних текстів; при вивченні комунікативних процесів тощо).

**Результати навчання (компетентності).** Навчальний матеріал курсу спрямований на формування таких компетентностей:

*Загальні компетентності:*

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу у суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 14. Толерантність і усвідомлена повага до різноманітності культур.

*Фахові компетентності:*

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 4. Здатність аналізувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах та регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 11. Здатність до надання консультацій щодо дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 12. Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.

ФК 13. Здатність виконувати усний та письмовий переклад різножанрових текстів високого рівня складності з урахуванням соціокультурних, семантико-стилістичних, лексико-граматичних і синтаксичних особливостей оригінального тексту.

*Програмні результати навчання:*

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних

джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес навчання та самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології і перекладу та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації та перекладу, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації і перекладу та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

### **Структура навчальної дисципліни.**

*Умовні скорочення: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Д – доповнення.*

*Таблиця 3 (денна форма)*

| Назви змістових модулів і тем                                                                    | Усього | Лекції | Практичні | ІНДЗ | Самостійна робота | Консультації | Форми контролю Бали |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|-----------|------|-------------------|--------------|---------------------|
| <b>Змістовий модуль 1. Проблематика лінгвосеміотики</b>                                          |        |        |           |      |                   |              |                     |
| Тема 1. Етапи розвитку лінгвосеміотики.                                                          | 13     | 4      |           |      | 8                 | 1            | ДС+ДБ+Д<br>5        |
| Тема 2. Теорія знаку Ч.С.Пірса та Ч.У.Моріса.                                                    | 8      | 2      |           |      | 6                 |              | ДС+ ДБ +Д<br>5      |
| Тема 3. Розуміння мови як системи знаків у концепції Ф. де Сосюра. Сучасні семіотичні концепції. | 13     | 4      |           |      | 8                 | 1            | ДС+ ДБ +Д<br>5      |

|                                                                             |           |           |  |  |           |          |                |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|--|--|-----------|----------|----------------|
| Тема 4. Знаки в системі природної мови.                                     | 8         | 2         |  |  | 6         |          | ДС+ ДБ +Д<br>5 |
| <b>Разом за модулем 1</b>                                                   | <b>42</b> | <b>12</b> |  |  | <b>28</b> | <b>2</b> | <b>20</b>      |
| <b>Змістовий модуль 2. Семіотика вербальної та невербальної комунікації</b> |           |           |  |  |           |          |                |
| Тема 5. Семіозис як процес означування.                                     | 13        | 4         |  |  | 8         | 1        | ДС+ ДБ +Д<br>5 |
| Тема 6. Семіотика вербальної комунікації.                                   | 13        | 4         |  |  | 8         | 1        | ДС+ ДБ +Д<br>5 |
| Тема 7. Семіотика невербальної комунікації.                                 | 13        | 4         |  |  | 8         | 1        | ДС+ ДБ +Д<br>5 |
| Тема 8. Семіотика масової комунікації.                                      | 9         | 2         |  |  | 6         | 1        | ДС+ ДБ +Д<br>5 |
| <b>Разом за модулем 2</b>                                                   | <b>48</b> | <b>14</b> |  |  | <b>30</b> | <b>4</b> | <b>20</b>      |
| <b>Загалом за поточний контроль</b>                                         |           |           |  |  |           |          | <b>40</b>      |
| <b>Види підсумкових робіт</b>                                               |           |           |  |  |           |          | <b>Бал</b>     |
| <b>Модульна контрольна робота 1</b>                                         |           |           |  |  |           |          | <b>Т/30</b>    |
| <b>Модульна контрольна робота 2</b>                                         |           |           |  |  |           |          | <b>Т/30</b>    |
| <b>Загалом за підсумковий контроль</b>                                      |           |           |  |  |           |          | <b>60</b>      |
| <b>Усього годин / Балів</b>                                                 | <b>90</b> | <b>26</b> |  |  | <b>58</b> | <b>6</b> | <b>100</b>     |

#### 4. ОЦІНЮВАННЯ

Усі види діяльності студента, вказані у програмі та силабусі «Навчальної фонологічної практики» підлягають оцінюванню за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка становить сумарну кількість балів за поточний і підсумковий контроль. *Поточний контроль* включає перевірку виконання завдань рецептивних слухових, репродуктивних вимовних та інтонаційних навичок, виконання комплексу вправ на розвиток автоматизованості репродуктивних вимовних та інтонаційних навичок, виконання контрольних завдань на перевірку стійкості набутих репродуктивних вимовних та інтонаційних навичок, виконання завдань на перевірку умінь і навичок організації фонематичної транскрипції та способу її графічного зображення, виконання поточного тестування, своєчасність ведення документації (щоденника) тощо. Максимальна кількість балів за поточне оцінювання із двох змістових модулів становить 40 балів. Форми контролю і розподіл балів вказано у Таблиці 3 цього силабусу.

*Підсумковий контроль* включає оформлення пам'ятки правил вимови та читання (з виключеннями), складання словника вивчених слів, вивчення напам'ять 10 скоромовок та 2 віршів, написання фонетичного тесту. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за модульну контрольну роботу в межах змістового модуля становить 30 балів. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання двох модульних контрольних робіт дорівнює 60.

Рівень знань студента за поточний і підсумковий контроль оцінюється сумарною кількістю балів, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість:

#### Шкала оцінювання

Таблиця 5

| Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності | Оцінка       |
|--------------------------------------------------|--------------|
| 90 – 100                                         | Відмінно     |
| 82 – 89                                          | Дуже добре   |
| 75 - 81                                          | Добре        |
| 67 -74                                           | Задовільно   |
| 60 - 66                                          | Достатньо    |
| 1 – 59                                           | Незадовільно |

## 5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за консультаціями у разі потреби.

Оцінювання видів робіт студента і розподіл балів укладено таким чином, аби дозволити йому бути максимально мобільним і гнучким в (само)організації навчання. Так у разі відсутності студента на занятті він опрацьовує матеріал самостійно.

Усі види робіт поточного контролю, що підлягають до-, пере- чи складанню поза графіком і термінами передбаченими на їх виконання, оцінюються у 80-процентному співвідношенні до початкової вартості виду роботи.

У разі здобуття студентом навичок і умінь у неформальній та/або інформальній освіті порядок і процедура їх визнання регламентується Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки.

Студент, який проходить підготовку з використанням елементів дуальної освіти, повинен чітко дотримуватися індивідуального плану відповідно до Положення про підготовку студентів у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.

У питанні академічної доброчесності студент зобов'язаний вказувати джерела, якими послуговувався, додавати їх опис до кожного виду роботи, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування, повідомляти куратора академічної групи у разі виявлення порушень етики академічної доброчесності та випадків (само)плагіату, необ'єктивного оцінювання результатів роботи студентів чи/та хабарництва.

## 6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

*Основний перелік:*

1. Андрейчук Н.І. Перечитуючи Ч. Морріса: перегляд вимірів семіозису //Любовь к слову: филологические заметки в честь юбилея профессора В.А.Кухаренко: сборник научных статей / Под ред. И. М. Колегаевой. Одесса: КП ОГТ, 2018. С. 22–36.
2. Андрейчук Н.І. Рівні та виміри дії знака //Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2019. Вип. 70. С. 309–322.
3. Андрейчук Н. І. Точки перетину герменевтики та лінгвосеміотики у філософських системах античності // Нова філологія. 2014. No 60. С. 6-11. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil\\_2014\\_60\\_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2014_60_3)

4. Барт Р. Система Моды. Статьи по семиотике культуры /Пер. с фр., вступ. ст. и сост. С. Н. Зенкина. – М.: Издательство им. Сабашниковых, 2003.

5. Ділі Дж. Основи семіотики / Перекл. з англ. та наук. ред. А. Карась. Львів: Арсенал, 2000. 232 с.

*Додатковий перелік:*

6. Крейдлин Г. Невербальная семиотика. Язык тела и естественный язык. М.: НЛО, 2004.

7. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. М. : «Языки русской культуры», 2006. 464 с.

8. Лотман Ю. М. Семиотика культуры. М., Александра, 2009. 320 с.

9. Моррис Ч.У. Основания теории знаков //Семиотика /Сост., вступ. статья и общ. ред. Ю.С.Степанова. М.: Радуга, 2003. С.37-89.

10. Пирс Ч.С. Логические основания теории знаков. – СПб.: Алетейя, 2000. 352с.

11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: підручник. олтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

12. Почепцов Г. Г. Семиотика. – М.; К.: Рефл-бук, Ваклер, 2002. 431 с.

13. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. К.: Основи, 2008.

14. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. М.: Петрополис, 2008. 432 с.

15. Якобсон Р. Взгляд на развитие семиотики. – М.: Наука, 2006. – 503 с.